67376

Al Bibliotecari Ideâl — l'editor

Dispense N. 1 Presit 80 cent. Conto Corrente postale Dôs dispensis al mês 1 Març 1929 - VII

ARCHIVI
de leterature furlane
antighe e moderne

Biele lenghe furlane fortunade!
cu-mò sarà di te pûr fate stime
e plui d'ogn'altre tu sarâs loldade.

GASPAR CARABÈL (Rumiòt)
cirche 1630

Cheste dispense 'e contén:

Guidón Salvadi (Guido Podreche) - LA STRIE
par i ans 1887 - '88 - '89.

Costantín Smaniotto - TITUTE LALELE
comèdie in tre aç.

Osservaçións. — Qualchidún calumánd il non di Guido Podreche, ritignût framassón, al stuarzará il nâs. L'ha tuárt parçè che se al lei al viodará che la *STRIE* nò contén propri nuje che al puedi náncie lontanamentri ufindi la religión catòliche. Cui che al judicáss sençe lei al farèss come chel tâl che, avínd vûd diviárs duei par sustignî la superioritât dal Tass su l'Ariòst, ta-l ultim, ferîd a muárt, l'ha podût dî cun-t-ún fîl di vôs a chei che lu assistevin: E pensâ che nò hai mai let né la Gerusaleme né l'Orlánd Furiôs.

Del rest' te-s dispensis futuris si publicarán ance componiménç di autôrs che han indiriç dal dut diferènt sençe lâ tant a indagâ e ance prèdicis a condiçión che si giavin da l'ordenari, che sein spiritosis, che rifletin il Friûl, e lis tendençis, lis condiçións e i costúms atuai dal popul.

Se qualchidun al vess componiménç inediç dal Podreche, detâç par furlân, l'è preât di comunicâ-ju. 'O vin pudût consultâ nome lis anadis III - VII dal Forumjulii, periodich setimanâl di Çividât L'è probabil che in giornai o in numars unichs si ciatin altris poesis di Guido. Dopo finîd di stampà dut chel che cognoscín, si publicarà in brêv la vite. 'O sperín po' che qualchi competènt nus mandi la crìtiche de òpare leterárie furlane dal nestri Salvadi. Essínd la publicaçión fate sore-dút par il popul sará ilustrade da notis che nò ocoraressin pa-i studiâç.

Al librârs e rivenditôrs. — Il pajamént al devi sei fat al plui prest sul *CONTO CORRENTE POSTALE N. 8-69* di *A. TELLINI, Udin, Plaçe Vitt. Em. 9 A.* Nò si ricevin indaûr dispensis che nò sein perfetamentri conservadis.

Ogni Persone 'e podará contribuì a la difusión da l'òpare, mandánt l'impuárt di almanco 5 dispensis da rivendi ai cognoscínç. Al gioldará il ribass dal 25 par cent.

Par favori librars e rivenditors nò si fasin abonaménç individuai, né si spediscin còpiis isoladis in Friûl.

Stabilimént Tipo-Litografich BEPO TABÀCH — Sandenêl dal Friûl

Dispense imprestade, jé dispense piardude o almanco uastade

TITUTE LALELE

Comèdie in 3 aç di COSTANTÍN SMANIOTTO

riglavade dal "LUNIS DI TITUTE LALELE„

PERSONIS DE COMÈDIE

Titute Lalele . .	*casulín di Surisíns*	Cándide . . .	*massárie, ciargnele*
Venánçio Vigolato .	*speçiâr*	La Sartore	. . . .
Mòmolo Bressán .	*segretari comunâl*	Agnul Basandiele	. . . . . .
Esterine . . .	*fie di Titute Lalele e di*	Mariute	. . . .
Lúçie	*fèmine di Titute*	La Comari	. . . .

Pre Noçént

Un finèl in clase di Titute Lalele

AT PRIN

(Lúçie cui ciavei taiâç a la garzón 'e sta contrastánd cu-l marît, che in plui dai pinsîrs e dai fastidis pe' iminént nòmine a podestât, l'ha áncie la preocupaçión che chest gambiamént al puedi 'vê influençe su la sô nòmine. Esterine 'e vai donge so mari).

TITUTE — Ma j va di mièç la podestarie, capísci-le!

LÚÇIE — 'O vin za pensât e decidût çe che vin di fâ par nò seciâ-ti lis merindis in merit a la podestarie; e finísci-le, se nò come ch'a l'è vêr Iddio..... *(a Esterine)* Nò sta vaî tu, lasce fâ di me....

TITUTE - Ma nò viodés-o, Dio bonino, che mi semeàis lis balarinis che van a Udin pa-l merciât di S. Catarine? *(a Esterine)* E tu? cródis-tu di ciatâ plui a la svelte il merlo, cuinçade in chê maniere?

LÚÇIE — Par me fie 'o pensarai iò, sençe che tu ti preòcupis tant. Domán 'o partirín vie di ca. Vué 'e sará ca la sartore o po' ti lassarín bessôl.

TITUTE — Lèssis-o a cia'-dal-diaul *(al ciamine sú e jú pe' ciámare, gnarvôs)*

LÚÇIE — *('e lasse el so ricám e si jeve sú)* Tant iò che me fie 'o sin stufis di jessi simpri sacrificadis in chest paîs pedoglôs e ricuárdi-ta-l une volte par simpri, che nô-altris 'o volín navigâ cu-i timps che corin e jessi riveridis da dutis lis personis dal "bon ton„ come ch'o meretín....

TITUTE — S'o vess ca une colubrine o farèss un delít...

LÚÇIE — *(continuánd)* E po' se ti nomenarán Podestât, se ti nomenarán, 'o dîs, iò 'o deventi la podestárie e nò vuei che nissún al vedi çe dî sul miò cont e specialmentri sul to.

TITUTE — Dôs pipinatis di cere 'o semeàis, dôs pipinatis.

UD NUOVO 1929-1933 TT NOCCIOLA ETICHETTA

Lúçie — *(a Esterine)* Nò stâ vaî — *(a Titute)* Dunce une tâl cáriche 'a ti compuarte une famee moderne e nò de int a la buine come che sin simpri stâç. Un sposalizi in tichete par Esterine e une fèmine che ti puedi stâ vissín sençe fâ-ti scomparî. *(Al va dóngie a Esterine e j fâs corágio)*

Titute - E iò 'o scomparirèss in chest momént mîl metros sot tiare. *(sôl)* E dovê gloti dut par nò fâ scándui.

Lúçie - Nô cumò 'o lin disore a preparâ lis nestris valisis e se tu nò tu ûs vignî cun noaltris fâs di mancul, che nô 'o savín navigâ lo stess. *(a Esterine)* Anín Ester.

Titute — Ma 'e vês propit deçidût di lâ vie domán ? E a Vignésie ?

Lúçie - Domán sí, domán, che sin stufis di stâ dut l' an a inrusinî-si in chest paîs di contadíns. Ai bagnos e po' in montagne !

Titute — Ma lait al diaul e nò steit plui a tornâ donge. Che il mar al deventáss tant alt che 'us inglotísc vô-altris e chei che 'us han metudis sú.

Lúçie — *('e striscine vie Esterine)* Anín, anín, lasce ch'al zorni tant ch'al ûl.

SCENE SECONDE

(Titute sôl dopo un momént di páuse) — Un colp, un colp..... Se nò mi è vignût un colp 'a l'è stât un don di Dio *(al bêv un sors di aghe di vite)*. Peráule che iò 'o soi iò, Titute, ma mi pâr di jessi d'imprèst.... un cadavar ch'al ciamine. *(al torne a bevi)* Dut 'o varèss crodût..... che Esterine 'e foss deventade mate che 'l folch la podèssi-al trai, ma che Lúçie, la me Lúçie dopo vincesínch ans di matrimoni, 'e vess piardût il ciâf. *(al bêv ancimò)* E dopo la int j dîs carogne a un puar disgraziât che al comèt un delít.... E lu farèss, crôs di Dio, che lu farèss se nò j foss di mièç la podestarie. *(al clame la massárie)* Cándide, Cándide.

SCENE TIERÇE

Cándide — *('e fevele ciargnèl)* Clamávi-al lui, siôr parón ?

Titute — In-d-ulá son-o cu-mò lis mês fèminis ?

Cándide — Son ladis disore, siôr parón, 'e mi han fat portâ sú lis valisis co' vevi finît di netâ.

Titute — *(avilît)* Ce parón, ce parón ; clámi-mi Titute o Tite, che tu sês plui degne di lôr di clamâ-mi cussí.

Cándide - Nò i olçi, siôr parón.

Titute - E tu ciòl un sold di olçe. Cumò, viódis-tu, nò mance altri che ance tu tu piardis el ciâf, e po' si pò meti fûr de ciase un cartèl " COMPLETO „ Oh ! viot che devi rivâ la sartore, mi pâr di 'vê capît... 'E puarte la rivoluçión ance chê.

Cándide — Mi lu han dite ance a mi. Chê, viódi-al, ur insegne dutis li malísiis.

Titute - Crôs di Dio e Marie Santíssime ! se nò jé vere che la sartore 'e ha mitûd la rivoluçión in ciase me. Ma 'e vignarán a conç ance cun me... 'E devin ben vignî par tirâ bêç....

Cándide — (*in confidençe*) E ance qualchi morôs di fora-fora, di chei che han passión pe's femenutis a la mode.

Titute — Dî po' Cándide.... sas-tu alch ? Di chê pítime di me fie 'o lu sai za.... l'è un cièrt Alfredo che al si è piciât daûr in chê sere dal fiestín in ciase dal Sindich. Ma da me fèmine....

Cándide — (*come prin*) 'E jé mode ance chê.... come chê dai ciavei....

Titute — Anín, anín no stâ mèti-mi griis 'ta-l ciâf. Lúçie jé rúsine.... (*sôl*) Chê cagne da l'ue 'e sa di sigûr alch.

Cándide — 'E jé mode siôr parón. Prest j-u tajarai ance iò.

Titute — Ben tai-j-u ance tu e cussí 'e sarín duc a la mode (*al mostre il ciâf quasi spelât*). A mi nò mi restarèss altri che di tajâ vie el ciâf par nò viodi, par nò sintî, par nò jessi d' intrich, par nò velenâ-mi el sangh...... Opûr ciapâ la sclope a baletóns e trai fin amen...

Cándide — (*'e va donge di Titute*) Si sa po'?... cumò che lu nomenarán Podestât.

Titute — Tu hâs resón (*la ciape pe' vite stand sintât*) ma se tu tu mi 'ûs un freghenín di ben, dâ-mi almancul tu l' ilusión di nò sei in-t-une ciase di maç. 'O sint che a pôch a pôch 'o restarai bessôl; che la me Lúçie mi s-ciampe, che mi toce finzi, finzi simpri parcè chel brigánt di Basandiele nò 'l si inaquarzi dal miò patimént...

Cándide — E ce vègni-al a fâ ca chel siôr Agnul, quánt che lui al va a Udin ?

Titute — Ta-l-hai pûr dite... mi toce gloti, gloti, Candidute me, (*la strenz a sè*) consòli-mi tu, benedete....

Cándide — Ce dísi-al, can-da-toro ?...

Titute — Nò stâ bandonâ-mi, sies-tu benedete, chel bièl pan di sponge. (*Cándide lu lasce impalât e 'a côr vie*). Cagne da l'ue. — La glòrie, la glòrie, la podestarie; ce tant che mi coste. Dome chê ciargnelone lí 'a vará la virtût di fâ-mi dismenteâ dutis lis amaressis, la bile che mi fasin gloti lis mês fèminis, chês malandretis. (*al sune il campanèl de buteghe*) Cándide, Cándide... (*Cándide 'e torne dentrî*). Va viôt ce che vuelin in buteghe, che mi è vignût fin l'agágn; (*Cándide sençe rispuindi 'e jentre a man drete*) e ca bisugnará che mi rimeti in pâs; i afars di famee nissún devi savê-j-u. (*al va a scoltâ donge la puarte*) Mi par la vôs di siôr Mòmolo.... Ca si ciacare di pulítiche parcè a nò pâr vere; al pararèss proprit che vessin voe di nomenâ-mi sul sèrio podestât di Surisíns. (*Cándide jentre in scene*)

SCENE QUARTE

Cándide e po' Siôr Mòmolo

Cándide — (*a siôr Mòmolo che nò 'l vorèss disturbâ siôr Titute*) Nò-l disturbe, nò, ch'al si còmudi; (*a Titute*) 'a l'è siôr Mòmolo. (*Cándide va vie dal fonç*)

Titute — La hai-o dite iò ?

Mòmolo — (*jentránd*) Affari de alta politica, sior Tita benedeto, e riservati anca...

Titute — (*al si ciale atôr*) Sin-o sôi ? Is-al rivât alch par telègrafo ?

LA STRIE

Lunari fabricât da so marît

GUIDÓN SALVADI

cu lis fortunis, lis disgráçiis, lis lunaçións, i marciâç, i pronostichs, lis legnadis, i matrimonis, i ternos al lot, lis fiestis, lis ciochis, lis ricieçis, lis boletis e dut chel che al suçedará

ta-l an 1887

Cividât, tipografie Zuán Fulvio, 1887 (In realtât il lunari, 'ta-i prins ajns, l' è stampât da la tipografie Fr. Pelarín di Sandenêl)

PREAMBUL (1)

Soi lât a tombolóns cu lis finançis
e nò mi ciati un boro 'ta-l tacuín;
nò zovin né suspîrs e né lagnançis,
e nò conte sberlâ cuintre il destín.
Ma nò sai par çe sorte malandrete
ch'o hai di finî l'an propri in bolete.

Capísc che lis anadis butin mâl;
jé cressúde la spese e i bêç calâç;
'o capísc che in-té l'ultim carnovâl
chei ch'o vevi in sachete j-u hai fraiâç;
ma cun dut chest nò puèsc propri capî
che la bolete 'e vegni dute a mi.

Bisugnarèss da-bón che par salvâ-mi
qualche sant dismontáss dal paradís;
ma 'te-l vignî dabáss, e in-tè-l çiatâ-mi,
el piardarèss almancul quindis dis;
e iò, se o spieti dome fin domán,
'us zuri, ciârs Furláns, ch'o mûr di fan.

Dúncie corágio; 'o fâs la muse dure,
e mi met a doprâ chel ch'o hai studiât;
e a rís-cio áncie di fâ brute figure
'o uei tornâ in pôch timp chel ch'o soi stât.
Cussí, par nò finî-le a l'ospedâl,
mi met a lavorâ di canociâl.

'O sai un tant par sent di astronomie,
e mi regòli sul zirâ des stelis;
e cun un freghenín di fantasie
'o podarai contâ-nt brutis e bielis,
fevelánt in furlán su le nature
parçe che mi capis sençe fature.

'O mandi atôr intánt i segretáriis
a fâ sú novitâç e previsións;
ma anteçipâç 'e uelin 'vê i salaris
se nò mi rompin dut el dí i mincións:
'e l'è mássime un tâl, grand, gruèss e grass,
che se nò l'ha i bêç prin nò-l fâs un pass.

---

(1) 'O hai scrit par fâ-mi capî dai Furláns e dai Taliáns, e dúncie 'o hai scrit come che si fevele 'ta-l miò paîs, tignínt simpri 'te-l ciâf che il furlán l'è un dialèt de lenghe nazionâl, e che al devi vê — par chel tant che si pò — lis stessis règulis di.... grafie che son buinis da tanc ans par la lenghe taliane. E 'o lassarai ciacarà i sapientóns che inventin ogni dí règulis gnovis par nò fâ-si capî di nissún.

(Evidentementri Guidón al veve presínt la polèmiche che qualchi an prime ha vûd lûch sui giornai locai a proposit de grafie furlane a la quâl parteciparin il prof. Bonín, Checo Biasón e altris. — *Note da l'editôr).*

Il secónd, ch'al va vie dûr come un pâl,
el devi cori atôr par i paîs,
cu-l caretín e un brocul di ciavál,
che'l podará resisti un quindis dîs;
e quan-che al creparâ, par nò fâ luss
'o vend la caretine e j compri un muss.

Intánt che jo, par compilâ il lunari,
cu-l canociâl mi suarbi in çime al tôr,
un cont, che l'è áncie lui miò segretari,
el mi mange la paje e al fâs il siôr:
chel pipinòt dîs di studiâ lis stelis,
co' al smire, dal cafè, lis camarelis.

Ma un bon frutát, ch'el grate áncie il lirón,
cheste volte l'ha fat il sò dovê,
parçè ch'al mi ha contadis in scuindón
novitâç mai sintudis prin di ué
e previsións in tante quantitât,
che dute la mê sciénçie han superât.

'E jé la prime: che áncie chist unviâr
plui prest che nò in istât vegnirá sere
e che si scugnirá meti il tabâr
par parâ-si dal frêd e da la buere;
e il frêd, al mi disè, sarà tant cián
che i polèç al soreli j vegnarán.

Cun dute segreteçe al mi ha contât
che in avrîl 'e varîn qualche sariese;
e che i biei fantaçúç de la çitât
podarán regalâ con pócie spese
maçetúç ciapâç sú vie pe-s tavielis,
par lis massáriis e lis camarelis.

Iò par miò cont dopo 'vê consultât
di dí e di gnot l'amigo canociâl,
par savê l'andamént del gnûv istât,
e se le anade lará ben o mâl,
'o hai savût - e sí che l'è un mont vieli, -
che come ogni an al scotará il soreli.

Dopo, sençe bisugne di nissún,
e dome cu' l'aiût del miò talént,
'o hai podût capî che in-té l'autún
ognún al podará jessi contént,
parçè che tant il siôr che il contadín
s'a varán ue 'e podarán fâ vin.

Dúncie alegris duc-quánc, che in cheste
gioldarín tant e plui de l'an passât; (anade
e sin iò marcierai cu' la velade
a vendi il miò lunari su-l marciât;
e se nò orês comprâ-lu, folch-mi-trai,
buti a ramengo sciençe e canociâi.

Ma nò lará cussí: mi viôd za atôr
duc i Furláns cui beç za preparâç;
mi viôd vignî indenánt il puar e il siôr,
e duc 'e uelin jessi contentâç.
Iò hai fate la me part cu-l strolegâ;
e in ogni câs sarà chel che sarà.

Dúncie da brâs! La me presentaçión
'o l'hai za fate e chê dei segretaris;
se po' nò 'us comodín dái-mi un milión,
e 'us zuri di nò fâ mai plui lunaris.
Cussí conténç duc-quánc, par mâl che vadi,
nò-l creparà di fan

Guidón Salvadi

Zenâr

Zenâr, miei ciârs Furláns, l'è capitât
in compagnie de nêf e de la buere;
e pe-s stradis del nestri Çividât
i çitadíns a passin 'a cariere
e ombrenis e ciapiei a tombolón
e svolin jù pa-l puínt del Nadisón.

Jé vignude une buere malandrete
che ha netade parsín la me sachete.

I Nûi *(ed. 1894)*

I nui coventeressin duc i dis
par scuindi i quárç de lune e dei mariç.

Il çîl l'e plen di nui e cussí scûr
che la lune nò ha voe di saltâ fûr.

'E vin pantán 'te-l çîl, pantán 'te tiare:
un mièç metro di nêf al si prepare.

Fevrâr

Si impegnin lis cuviartis e i tabârs,

lis ciadenis, i orlois e lis padielis,
inzegnîrs, avocáç, mestris, nodârs,
sioris, púeris, massáriis, camarelis,
duc-quánc 'e si preparin ben o mâl
a gioldî i ultims dîs di carnovâl.

Se al dure anci-mò un poch di chist timp
(d'unfiâr
'o resti in-tá-l miò jet dut-quánt l'unviâr.

Il Cont, miò segretari, al cor atôr
par preparâ un fiestín che j fasi onôr.

Balait fantatis, nò fasês peciât:
in carnevâl dut-quánt l'è perdonât.

Par lâ al veglión și côr traviárs la plaçe
e si plante jú il cûl 'ta-l mièç da glaçe.

Març

Lis máscaris son ladis 'ta-l cassón,
e capelíns, veladis e scufetis;
si viodin a lâ atôr in pruçissión
tòniis di predis, còtulis, veletis;
e par dut 'e l'è un gran scampanotâ
e ciantâ litaniis e prediciâ.

Quarésime è vignude e i balaríns
si ciatin disuedâç duc i tacuíns.

'E son doi dîs che vin áncie il soreli,
e la lune in çîl 'e pâr un spieli.

Lait in glésie a sintî il Quaresimâl
par parâ jú i peciâç del carnovâl.

Primavere jé ca cu lis ghirlandis
di maçèç, di garòfui, di violutis;
'e salte pe-i fossâi e pe-s ciarandis,
pe-s montagnis, pe-i prâç, pe-s colinutis,
sparniçánt da-per-dút e jarbe e flôrs
che viestin la nature a mîl colôrs.

Si sint za pa-l Friûl matine e sere
spassîzâ il ventesèl di primevere

Avrîl

Cu-mò che l'è vignûd il mês di Avrîl
márcie la zoventûd sençe tabâr;
il soreli l'è bièl, l'è net il çîl
e plui nò și vise de l'unviâr;
çercin i zovenòç, armâç di rosis,
cu' le gnove stagión gnovis morosis.

L'è in-té-l çîl e in-té tiare un tâl splendôr
che áncie in bolete 'o crôd di sedi un siôr.

I ulîvs son da la plóie travanâç
ma dal soreli i ûs sarán s-cialdâç.

Rosis, violis, garòfui, gelsomíns
la campagne cuviarzin e i zardíns.

Chel segretari grand e gruess e grass
cun chist bièl timp nò-l fâs che cori a spass.

Àncie il cont el va atôr armât di rosis
çimiánt a lis frutis e a li sposis.

Maj

'E sin in Maj; el ciante il rusignûl,
e dute la nature 'e jé un splendôr;
In-té-l çîl nò si ciate náncie un nûl;
e duc 'e sintin voe di fâ l'amôr;
i fruz che duarmin anci-mò te scune
se nò han la morosute 'e han la lune.

'E spandin lis rosutis mil odôrs
vistínt il miò zardín di mil colôrs.

Ciantin di gnot i rusignui e i çuss;
e il dí, za si capísc, ciantin i muss.

La lune 'e lûs tan ben che pâr contente;
pe' forme e pa-l colôr promèt polente.

E tin! e ton! un lamp e une saete;
'e cole une tempieste malandrete.

Jugn

E tin e ton, parsore Mont Majôr

l'è un gran sclopâ di tons e di saetis :
Il Pari Eterno al suede il sborfedôr,
e San Pieri j dá fûch a lis fusetis
e dal çîl rebaltâç i nuvolóns
son lí par colâ in tiare a tombolóns.

Se l'ûl durâ chist s-ciafojáç da bon
'o resti dut el dí 'te-l Nadisón.

Mos-cis, paveis, furmiis, taváns, scussóns
dut-quánt il dí nus rompin i minciòns.

In mániis di ciamese l'è ca **Istât**
clopánt, soflánt, cu-l ciapelón di stran,
cu-i braç a pendolón, dut-quánt sudât,
cu-le so brave ventuline in man ;
e sençe piardi timp a dispoiâ-si
el salte in Nadisón a rinfres-ciâ-si.

Vin vude plóie, cu-mò vin calôr :
il contadín chist an al si fâs siôr.

Lui

Son rivâç da Parigi dîs vagóns,
par riparâ-si i vôi, di ociai fumé ;
il soreli l'ha viárt i partelóns,
e mai nò l'ha butât plui fûch di ué ;
e l'è tant s-ciafojáç, jé tante arsure,
che sta avilide dute la nature.

'E sin in Lui, e ciale çe câs râr !
Il soreli al fâs ciáld plui che di Unviâr.

Il contadín 'a l'è restât contént ;
mai plui tante cucagne di formént.

A un dei miei segretaris, chel plui bon,
il ciáld l'ha discolât dut il lirón.

Balíns, polver, fusil, carnîr, botaçe,
duc preparin : domán si viárç la ciaçe.

Avòst

'O hai scontrât chel segretari grass
che al leve vie cu' la so sclope in man,
vistît di ciaçadôr, e con un pass
maestôs e tigníndpe' cuarde il cián.
El mi disè che al veve lui copât
tre o quatri quais che inveçe l'ha comprât.

E pif ! e paf ! si sint a sclopetâ,
ma pôs uçei si viodin a colâ.

A Cividât i zovins del bon-tón
in plaçe duc i dîs zuein di balón.

El pajerá chist an il contadín
l'afít dome cu-i beç del çinquantín.

Il canociâl l'è mat, o al mi tradísc ;
çe timp che al vei di sedi nò capísc.

Setembar

Diligençis, tranvais e feroviis
s'implenissin di siôrs e di siorutis.
Madame, che ha inventadis malatiis
par lâ a fâ i bagns, come che fasin dutis,
'e torne da Vignésie cun chel luss
che il marît l'ha pajât : bocón di muss !

'A l'è un gran rebaltón 'ta-i eleménç :
il timp l'è saltât fûr dai furniménç.

'O vevi il segretari atôr mandât ;
ma il ciavál, pe' tempieste, j è crepât.

I nui son ingrumâç 'ta-l firmamént
'o hai paure di un gnûf rebaltamént.

Autún ven indenánt in-t-ún tináç
tirât da un pâr di bûs inghirlandâç
'e l'ha su-l ciâr vassei, brinciei, botáç
plens di vin e di rosis duc ornâç ;
el ven ciantánt e ucánt vie pe' taviele
e ogni tant j dá dentri a la rebuele.

Chist mês che l'è stât plen di matetât
sençe fa granc maláns 'e l'è passât.

Otubar

Il soreli al risplénd, il çîl l'è net,

la campagne 'e jé dute in aligrie;
il contadín el met di-zá a sotèt
il racòlt che l'è il frut de so fadie;
la lodulute in çîl ciante d'amôr
fin che si sint sujât il glutidôr.

Preparait, contadíns, sbrínçiis e zeis:
sore lis vîç 'e son plui raps che fueis.

Iò ciámps nò-nd-hai, e pûr chist an uei lâ
pa-i ronchs dei miei amîs a vendemâ.

L'amigo Bepo, segretari, in buse
el tire il çuss, tignínt la sclope a muse.

Us-gnòt al plûv, ma iò metarèss pen
che par domán sará vignût serén.

Nò varèss mai crodût che îr di sere
vess vût di saltâ fûr dute chê buere.

Novembar

'O sint di-zá in-te-i uèss filtrâ il garbín
e 'o sint za voe di meti sú il tabâr;
ma po' cun doi moróns e un got di vin
'o mi tiri daûr del fogolâr,
e intánt che fûr al svinte e che al nevee
par un trono nò doi la me ciadree.

Chist an al si prepare un bon marciât;
San Martín cu-l bièl timp l'è capitât.

L'è incoronât di nui dut Mont Majôr;
Barbe Giove implinísc il sborfedôr.

La lune prin si mostre, po' si scuínd;
'e-n viodarín di bielis cun chist vint.

Tante buere ha menât le lune plene,
che par-aer mi ha puartade áncie l'ombrene.

Dicembar

Son coladis lis fueis, l'è il cîl nulât,
la campagne jè zale e ingrisignide;
parsín il Nadisón 'e l'è inglaçât,
e la biele stagión 'e jé finide.
Il segretari grass 'e l'ha i polèç,
e il cont el dîs che i duelin duc i uèss.

Oh çe nêf! oh çe buere! oh çe garbín!
par s-cialdâ-si no l'è che un got di vin.

Par viodi che 'l nevee, che 'l folch-mi-trai,
nò coventin né lenç né canociai.

Unviâr ven indenánt intabarât,
'ta-l so capòt di nêf e di pantán,
cu-la pipute in bòcie e il nâs glaçât
e cu-l soflèt e il sborfedôr in man;
e soflánt e sborfánt ingrisignît,
in çime a Mont Majôr al plante il nît.

Unviâr al nus inglaçe áncie a sotèt;
l'è mior restá du-quánt il dí in-té-l jèt.

Prin che il lunari lá di Fúlvio al vadi,
'us áugure un bon an

Guidón Salvadi

LA STRIE par l'an 1888

PREAMBUL

Parçe-mo il çîl, che prim l'ere in-nulât,
is-al cumò plui risplendént di un spieli?
Parçè si is-al in bote disglaçât
e s-ciáldi-el miôr di prim áncie il soreli?
Parçè da la montagne a la planure
si mèt-ie dute in fieste la nature?

I çitadíns che, come 'te l'unviâr,
corevin pe' çitât ingrisigníç,
parçè bútin-o jú cumò il tabâr,
lant atôr plui alegris e plui vîvs?
Parçè dute la int mi ciáli-e tant
se mäestôs voi pe' çitât ziránd?

Parçè suçédi-e tante confusión
'te-s osteriis, 'tè-s plaçis, 'ta-l cafè?
Parçè chist dísin-o duc: - Ca ven il bon!
Çe vere gran zornade che jé ué!
Parçè chist tananai straordenari? -
'E l'è dut-quánt efièt del miò lunari.

E jo soi ca, Furláns, sençe dovê
dî-us il miò non e chel dai segretáriis:
a chest'ore, mi pâr, dovês savê
cui che son chei che fasin i lunáriis;
come par l'an passât o sin in sîs,
ma çinch nò mi lavorin che cu-i pîs.

La me fèmine, **Strie** dí gran talént,
il cont e il sunadôr di violón,
chel altri lunch e il zovín cûr contént,
che nò mi fasin propri nuje di bon,
e jo che mi sfadii, finísc la liste
cun dute l'astronòmiche proviste.

E 'o devi propri dî-lu clâr e net:
di ciapâ lis fis-ciadis nò hai pore
dopo il suçèss de l'an otantesièt,
e ancimò speri di fâ miei la vore:
se cu-l fâ si impare, e se 'o hai falât,
di rimediâ chist an puèss iessi in grât.

Cussí siôr Fúlvio, pe' seconde volte
el met in vore la tipografie.
E nò ocòr dî che l'ha zaromai ciolte
une máchine gnove apuèst pe' **Strie**,
di maniere che duc in chist momént
'e lavorin pe-l grand avenimént.

Chist an po' hai deçidût di dedicâ
lis mês fadiis propri ai çitadíns;
cussí mi soi mitût a studiâ
il cafè frequentât dai moscardíns,
par fâ cognosci a la posteritât
chist nobil lûch, decoro de çitât.

Cussí in chel gran cafè domènie vot
lei par podê un'orute parâ vie,
e sicome che l'ere bielzá gnot
dei pendolóns ciatai la compagnie,
che, duc plantâç sui nòbii emisferos
struciavin gabinèç e ministeros.

Un po', che i trente 'e l'ha di pôch passâç,
ma che la int maligne j dîs "*il vècio*„
el leve vie sberlánt propri sul nâs
a *quatri* che zueavin di cotècio:
" *Xe una gran massa de áseni e de mati ministri, senatori e deputati* „.

E *un cont* j rispuindeve: 'E l'ha resón!
Bisugnarèss duc-quánc 't-un colp ciapâ-j-u
e mèti-j-u a fâ polítiche in presón! „
E un brâv dotôr di colp: "Presón? Piciâ-j-u!
"Jo 'o dîs „ salte sú *un tal* da la ciadree,
" che si stave plui ben sot Menabree! „ [1])

E pif! e paf! e botis ca di ca,
e pif! e paf! trussadis e sburtóns,
e dai! remene! e pachis lá di lá
ti butin jú puar Crispi a tombolóns;
'e fasin a pidadis i altris cori,
oressin 'ta-l guviâr nome Marchiori [2])

Si jeve sú un simpaticón di siôr [3])
che al dîs che la tempieste i class 'e scusce,
a fevelâ sul nazionâl lavôr
su la borse françese e su la russe,
e passánt sore dutis chês questións,
el ven a rasonâ des Convençións [4])

" Par mèti-us un esempli sot il nâs
- el dîs - de infámie a la quál son rivadis
" chês maledetis gnovis soçietâs
" 'us dîs che fra lis leç cumò inventadis
" 'a-nd-è une par tignî sul capitâl
" il doi par çent di calo naturâl.

" Per esempli mi vevin di rivâ

1) Presidént dai Consei dai ministros dal 27 Otubar 1867 al 31 Dicembar 1869.
2) Deputât dal secónd colègio di Udin par diviarsis legislaturis, plui tard Sotsegretari di Stât.
3) Siôr Zorz Pículi. 'Te edición 1894: Siôr Zorz, dei plui famôs tra i bombardóns.
4) Lis famosis convençións feroviáriis che ocuparin par un pièç il Parlamént.

" cent spléndidis ciadreis di legn stuárt ;
" viodínt novantevòt a capitâ
" 'o voi a la staçión par fâ rapuárt
" e mi disin : Nò-l viôt, siôr basoâl,
" il doi par çent di calo naturâl ? „ [1])

E intánt cun gran sciénçie ognún discôr
di finanzis, di borsis, di piture,
di leç, di soçialismo, di lavôr,
di polítiche, di art, di agricolture,
di cálcui matematichs, di scritôrs,
di leterâç, di miedis, di scultôrs.

Entrin lis compagniis dei diis di fieste
dutis in-t-une bale buzarone,
e come che volessin fâ di-pueste
'e fasin montâ in fúrie la parone,
che, in chel bordèl, con pietôs suspîrs,
di-bánd 'e spere 'ta-i carabinîrs.

Ma 'o viôd che te-l preambul hai slun-
la descriçión di plui dal neçessari, (giât
però, se sês di buine volontât
lejeit lis lunaçións vie pa-l lunari,
lá ch'o hai copiadis cui miei puars colôrs
lis figuris dei altris aventôrs.

E cumò dôs peráulis su l'anade,
'e lis regali propi ai contadíns ;
mi pâr che la çitât 'o hai contentade
ilustránd il cafè dai moscardíns.
Cumò spietait che 'o disi se cucagne
o ciaristie varín in-té campagne.

Prime di dut soi propri disperât
di dî-us che nò varês bièl çinquantín ;
per-altri áncie plui bon de l'an passât
'te l'an otantevòt varês il vin,
e persín de la Tôr in mièç de grave
'e cressarán saròss, formént e blave.

'E varín masse ploje 'te l'autún
e in dut il Lui un fulmin di soreli ;
cussí par dut l'istât propri nissún
podará dî che al sei deventât vieli ;
nêv in unviâr, e glaçe e ploje e buere,
e tant scûr che a misdí parará sere.

Però dut in complèss nò-l sará mâl,
ma nò us consei che duc i bêç che vês
j-u mangiais in-tá-l prossim carnevâl,
sebén che su la blave 'a-n ciaparês
tanc che, par nò savê dulà logâ-j-u,
'e podarês a cui che ha fan donâ-j-u. [2])

Par intánt 'us saludi. 'O vês capît
che cheste part 'e jé finide.
Cumò il miò ciâv 'a l'è un pocút sturnît,
e 'o mi sint propri sute la pivide.
In seguit, se nò 'us hai rot i minciónS,
'us clamarai a lei lis lunaçións.

1) Ed. 1894 : che 'n mancin dôs par calo naturâl.

2) Fin d' alore al si manifestave lu spirt altruistich dal Podreche che plui tard al fo deputât dal partît socialiste.

Bon prinçipi de l'an

Amîs, lassait che, prim di scomençâ
a meti a puèst e mês e setemanis,
un bon prinçipi d'an puedi augurâ
a frutis, sposis, vèdulis, vedranis :
cussí in chest ninín di puèst ch'al vançe
puedi mostrâ al biel sess ch'o hai creançe.

Zenâr

Çe blanch ch'a l'è il linçûl che al si di-
da Mont Majôr per dute la planure ; (sténd
un gran silençi, un grand avilimént
al ten ingrisignide la nature ;
jo pensi : In fin dei conç hai fûch e pan
ma qualchi puar di fûr al mûr di fan [1])

Viôd nome nâs lâ atôr par Cividât ;
il rest 'a l'è dut-quánt intapossât.

Zujadôr vècio, intánt che fûr soflete
siôr Coleto [2]) l'ha dât un *dividete.*

L'è mièç metro di nêv 'ta-l mièç de plaçe ;
la gote a un monsignôr sul nâs si glaçe.

1) L'aparísc il futûr difensôr dal proletariât. 'Te ediçión 1894 son ches-c altris doi viárs in plui :
lò 'o sint in-tá-l miò cûr cresci l'afièt
par duc chei che 'ta-l mond nò han né pan né tet.

2) Nicolò de Pollis pari dal avocát Toni muárt ta-l Novembar 1928.

Viôd simpri a cori cu-i cialdîrs Giovane,
sebén che jé glaçade la fontane.

Fevrâr

Sot i archs del puint la buere siviländ,
'e spache i flochs di nêv jú dai ramáç;
il Nadisón al passe sbrunduländ,
e pa-l cuárp jo mi sint i sgrisuláç;
'e sune la ciampane dal convént,
cun-t-une lúngie note di lamént.

Cun dut che al tire un mostro di garbín,
il cont [1]) al côr atôr pa-l so festín.

Saltait fantatis! chist l'è l'ultim-bâl;
ancimò pôch, finísc il Carnevâl.

Nò valin lis vedranis par l'amôr,
'e corin a vaî dal confessôr.

Un conseîr mi dîs che nò l'è scûr,
che vin la lune... e paf cu-l nâs 'ta-l mûr.

Març

Ir, sore di un rivâl, in mièç de jarbute
tímide e sençe il so zentîl colôr,
hai ciatade une púare vïolute
sençe la fuarçe di mandâ il so odôr;
chê vïole zentîl jé la stafete
de primevere alegre e benedete.

Un tâl di Borgh di Puint [2]) l'entre in ociâi
par lei da çime a fonç duc i giornâi.

Si prepare domán biele zornade,
ma il timp fará anci-mò qualchi matade.

Che il çîl al stedi innulât fintánt che l'ûl,
'e l'è simpri ridént il miò Friûl.

Peciât che qualchidún co' al met sú pançe
el ueli dâ-si un pôch masse importançe.

1) Si crôd che al sei il cont Guljelmo Pup, opûr il cont Bepo di Caporiach.
2) Il nobil Bepi de Pacián

Avrîl

Mi soi dismòt chiste matine 'as sièt
sintínd a pïulâ dóngie i balcóns;
'o salti fûr in-bote dal miò jet
'o tiri su lis scárpis e i bragóns,
'o viárç i scûrs: il çîl l'è come un spieli
e la çisile 'e ciante in plen soreli.

Si-po'!.. ma!.. ciò!.. la Pasche 'e jé passade!
e sençe un teremòt [1]) la vin s-ciampade.

O çe ligrie in-te çitât e in vile!
si sint che jé tornade la çisile.

Primevere

Primevere chist an si fâs spietâ,
'e orèss cori; 'e si ferme, 'e sta indaûr;
lis vïolis nò pensin di spontâ.
E il çîl, dut innulât, l'è simpri scûr.
Anci-mò i çitadíns, dopo gustâ,
nome ben taponâç 'e saltin fûr:
e apene che in Cafè puedin rivâ,
si sintin e nò jescin plui sigûr.

Un ciâr amigo, un vero galandín,
sençe badâ a nissún, sore un sofá,
il cafè al si sorbísc o il bicierín;
e intánt al si sfadîe a studiâ
per fâ un elegantissim figurín,
o par ciatâ un mût gnûv di saludâ.

L'è sfolmenât in-t-ún momènt il nûl
e al risplénd il soreli su-l Friûl.

Maj

O prímulis, o rosis di montagne,
o garòfui di bosch, o gelsomíns,
vïolis che çimiais vie pe' campagne,
i ciámps par vô deventin tanc zardíns!

1) Il teremòt l'é sucedût invece il dí di Pasche dal 1895 il 14 Avril a 23114 cun epicentro a Lubiane.

Ma il vert di primevere al vinç dut-quánt
slargian-si grandïôs e trionfánt.

'E sin in Maj; nissún la crodará,
che a Mont Majôr al torni a neveâ.

Un miedi in cane [1] al si farèss in quatri
par mostrâ a duc la curve dal Teatri.

Nò nome in Maj, ma par dut l'an un truss
che jò cognòsc, el va ciantánd di muss.

Che vadi al bosch chê zòvine che ûl
sintî a ciantâ di gnot il rusignûl.

Jugn

Soi su la çime del Fortín. [2] Denánt
incuintri al mâr, si slárgie la planure;
e lis píçulis vilis blanchizánd
dan vite a chel gran quadri di nature.
Atôr i monç come fedei soldâç
cuintri duc i stranîrs 'e stan plantâç.

Come ué, za sîs ans, 'e l'ha lassât
il mond il prin eroe de umanitât. [3]

Oh il verd, miei ciárs Furláns, l'è un bièl
(colôr,
ma al verd nò-l ûl restá né il puar né il siôr.

Çe timp indiaulât: îr l'ere bièl,
e ué la buere 'e puarte vie il ciapièl.

Istât

El côr vie il Nadisón bièl e çelèst,
e il çîl l'è sençe nûl splendént e net;
la planure d'un zâl dorât si viést
e in Cafè si prepare za il sorbèt.

1) Il dotôr Secondo Fane simpri in cane e veladòn. Il popul al veve fat cheste strofute: *Che cana che ga el dotor Fana - la xe alta quindese piani - se la casca la fa gran malani - la rovina mezo Milan.*

2) Culine a setentrión di Cividât alte 218 m.

3) Garibaldi muart a Caprere il 2 di Jugn 1882.

I diletánç 'e studin al plui prest
músiche gnove par formâ il quintèt
par fâ lis serenadis cun dut sest,
che lis frutis 'e scoltin stant 'ta-l jet.

Ancie 'te sale del biliárd al rive,
fin dóngie doi che duarmin, il soreli [1]
e j-u dismôv in bot cu le lûs vive.
- Camerîr! - al dîs un - siare chês puartis!
- L'è ca chel cián di istât, - dîs il plui vieli -
nò si pò plui durmî né zueâ di ciartis -

A sintâ-si scomençin propri uè
i zovins sot la loze dal Cafè.

Lui

Al fúlmine il soreli la montagne,
e nò si viôd a movi náncie un stech;
pâr che sedi brusade la campagne,
e i uçelúç nò viarzin náncie il bech: [2]
la pûare taviele 'e jé impîade,
e dut il mond sot il soreli al sfladè.

A viodi se sul domo il tet l'è bon
i zujadôrs 'e mandin sú il balón.
E il guviâr sençe spindi, 'a l'è contént
di conservâ in chel mûd il monumént.
Ançi cumò in Itálie si propón
par ogni monumént il so balón.

O si scugne stâ in mániis di ciamese,
o croç dut-quánt il dî 'te-l Gorgh di Lese. [3]

El tire tant di voi, e l'ha bon ciâv,
ma chel che l'è italián lui lu crôd sclâv. [4]

Avòst

Jescin pa-i ciámps a vore in compagnie,
vècios, vecis, fantâç e fantaçinis;

1) Pieri Pupis, defònt.

2) Edic. 1894 e tegnin viàrt.

3) Dula che il Riul Lese, che al scôr a setentrión di Carárie, al confluísc 'ta-l Nadisón.

4) L'avocát Carlo Podreche autôr di "*Slavia Italiana*".

e dei ciánç va corínd vie la ligrie
pe-i prâç, pe-i bosch, pe-s monç e pe-s co-
L'è viçín il racòlt, Furláns, e cheste (linis.
pe-l contadín jé la plui biele fieste.

Chist an balin pe-s sagris contadinis,
sioris, artistis, púaris, contessinis.

'E finirín, se lin cussí in-denánt
a nasci, a vivi, e ácie a murî balánt.

'E va in scene al teatrín de birerie
une straordenárie compagnie.

I bogns çividalês che han creançe
di fis-ciâ i comichs ciáns nò han l'usançe.

Setembar

O çe bièl viodi sú par lis colinis
in cime ai árbui pomis plui che fueis!
O çe bièl viodi chestis contadinis
zirâ ciantánd cun sore il ciâv i zeis!
Ma plui bièl viodi preparâ tináç,
e turclis, botis, sbrínçiis e botáç.

Nò ocôr che 'o disi nuje de campagne;
varín chist an in dut vere cucagne.

Il mestri [1]) 'e l'ha cucadis lis pernîs
e nd-ha maçadis quindis in tre dîs.

Butade sul sofá, un'autoritât
'e mèdite pe-l ben di Çividât.

Autún

CIAÇE A MOIMÀNS

'O sint a sçlopetâ par ogni bande,
viôd pronç fusii, balíns, polver e stope,
e di Gigi, postât 't-une ciarande
'o viôd sore i ramáç nome la grope.

Si jeve sú une quaje gruesse e grande
come une bote, e lá-di-lá une trope

1) Si alûd al mestri Durlí, vivènt.

di quajúç, e ta-l prât, come in ghirlande
'e stan i ciaçadôrs armâç di sclope.

E pinf! e ponf! e paf! çe businôr!
Si sint a trai, ma nò si viôd maçâ;
dopo tirât lis quais 'e svolin miôr.

Ma i ciaçadôrs, dopo tant lavorâ
'e san ben fâ-j-gi al siôr cont Bepo [1]) onôr
'e dute la lôr strage 'e jé a gustâ.

Leve il dotôr pöete [2]) par Manzán,
e la ciavale bláncie j ha ciòlt la man.

Otubar

Su Furláns! Olín gioldi la ligrie,
intánt che par cumò zovins 'o sin;
sunerá áncie par nô l'Avemarie,
quánd che muárç e sot tiere nô sarín.
Cussì pe-i ciamps 'e ciantin duc di cûr:
jé lontane la muárt, ma il vin madûr.

'E l'ha zurât un tâl sore il biliárd
che pluitòst di zujâ l'ûl restâ muárt.
E pûr al zuee ancimò, ma l'ha la lune:
— Pe-i zo..o..gadori no ghe xe fortuna. -

Cumò gioldín pûr l'ue, che gioldarín
in sèguit áncie qualchi got di vin.

Un inzignîr al met il veladón [3])
par mostrâ ai furistîrs ogni ciantón.

Novembar

Un dotôr di gran génio, e gran siorón,
secónd che disin duc, al côr atôr
puartan-si sot il braç chel tâl bastón
co-l quâl l'ha fat za timp un bièl lavôr;
e ca in Cafè l'è simpri indafarât
a ingrumâ su i petèç di Çividât.

'O viôd un zornaliste [4]) çitadín
che ancimò la pretínd di moscardín.

1) Il cont Bepo Nordis.
2) Il dotôr Zaneto Dorigo.
3) Il cont inzegnîr Márçio de Portis.
4) Meni Indri.

Un nodâr 1) di San Pieri spiritôs,
cu-l contâ balis l'ha piardût la vôs.

In-té-l scûr generâl al fâs ligrie
l'unich ferâl de prime speçiarie.

Un cavalîr di merit e un perît
la çentésime brìscule 'e han finît.

Decembar

El busine a levánt, nêv a ponènt,
buere par ogni bande, glaçe in tiare.
Un siôr 2) che 'l stâ a la Cele in chist (momènt
l'entre in Cafè, e si viôd che l'ha la smare,
- Per Crist! - al sberle - almancul ca l'è sut,
l'è timp di scomençâ il solit zirút.

Il nestri segretari 3), un fureghín,
nò-l'è bon di stâ fêr un momentín.

Un nobil 4) in ociâi l'ha il veladón
par quánd che il vescul torne a fâ funçión.

Par meti sú il vistît teritoriâl
spere qualchi tenént 't-un funerâl.

Unviâr

A Çividât, 'o dîs la veretât,
si sta ben squasi in dutis lis stagións,
buinis aghis, biei monç çîl mai nulât
citadíns che son veros compagnóns.

Ma il brut l'è quánd l'unviâr da disperât
si bute jú dai monç a tombolóns
cun nêv, buere e garbín, che pe' citât
fasin bataje mostre in-te-i ciantóns.

E San Bartolomeo, qualchidún pâr,
co' al zire nûd e crûd cu-l sôl ciapièl
çerciánd un quintinút e un fogolâr.

1) Dotôr Barcelli za nodâr a S. Pieri.
2) Rugero Morgánt.
3) Tite Brusín.
4) Cont Bepo Nordis.

E il vêr a çiárç nò-j passerâ pa-l cuèl
ma il fat l'è che al Cafè si tae il tabâr,
e che fûr i usurârs giavin la pièl.

Capiterá chel tâl dal ciapelón, 1)
a fâ par Çividât il talentón,
crodin-si cui-sa-çè, cun chês sôs áriis,
par jessi bon di stampâ sú lunarîs.

Per finî-le

E cumò mi displâs, ma sin al fin
de lis mês ciacaradis su-l Cafè;
e speri chè se 'o hai vûd masse murbín
nò orês propri ciapâ-si-le cun me,
parçè che in fin dei conç soi stât sinçêr,
e nò hai dit nuje che nò-l sedi vêr.

Ma mi displasarèss se qualchidún
pensáss che nò hai afièt pa-l miò paîs;
chest, soi sigûr, nò lu dirá nissún
che nò-l vedi la coçe lá dei pîs;
jo pûr 'o sint amôr par Çividât,
lá ch'o hai passade la me prime etât.

E dopo-dút in cheste çircostançe
'o mi soi contentât di dî del ben,
ma lis pioris 'vin fat duc abastançe,
e cun çiárç tai l'è timp di fâ da-sén;
jo hai dit alch feveland sore l'unviâr,
e di sei stât trop bon áncie mi pâr.

Del rest, 'o devi dî-lu cun plasé,
si ciatin des personis di riguárd
fra i aventôrs del nestri gran Cafè,
áncie se cu-l progrèss son in ritárd;
e áncie jo fra chei tâi che hai ritratâç
hai dei amîs sinçêrs e rispetâç.

Dúncie si 'vin capît, e 'us sarai grât
se crodarês che dut chel pôch che 'o fâs
'e l'è nome pe-l ben di Çividât;
se po' nò lu crodês nò-l farâ câs;
parçè che jo l' istèss olarai ben
al miò paîs, e chest lu dîs da-sén.

E viveit sans. Intánt par mâl che vadi
'us áugure bon an

Guidón Salvadi

1) L'autôr de-l Lunari.

LA STRIE par l'an 1889

PREAMBUL

Miei ciárs Furláns, soi ca pe' tiarçe volte
e simpri compagnât da la me Strie,
parçè che se par fèmine l'hai ciolte
nò puèsc náncie se 'o uei mandâ-le vie;
del rest se áncie mi fâs qualchi estrisín,
'o ciati il mût di fâ-j passâ il murbín.

Je po', che qualchi volte 'e ha de l'iŋzén,
'e ha ulût meti doi títui al lunari,
e po' mi ha fat capî che par fâ ben
di dá-j-gi un gnûv aspièt l'è necessari,
fin che cu-l dâ-j, rebati e tornâ a dâ-j
'vin deçidût di fâ... chel che 'us dirai.

Prin di dut un lunari pitinín
che al si clami *la Strie di campagne*,
che al sedi propri fat pa-l contadín
che al vîv tant in planure che in montagne;
su-n chel l'agricoltôr al ciatará
duc i conseis che j puedin comodâ.

Dopo un lunari fat pa-i çitadíns,
che al si 'vei di clamâ *Strie di çitât*,
e chest culí lu vend ai moscardíns
che han voje di savê ogni novitât;
e in chest farai qualchi petegolèç
sençe ofindi nissún 'ta-i siei interèss.

In secónd lûgh, di-zá che 'o hai viodût
che l'an passât 'vin vût un gran suçéss
d'acordo cu la Strie hai decidût
di slargiâ il miò lunari plui che 'o puéss,
e cussí 'o speri, se il Signôr 'a l' ûl,
di fâ cognosci un pôch dut il Friûl.

Udin, Glemone, Palme e Pordenón,
Tulmièç e Sandenêl e Latisane
e Codroip e San Pieri e Monfalcón
e Guriçe, che jé za çitât furláne,
e Çividât che za nò si discôr,
varán pa-l miò lunari un gnûv splendôr.

Ogni an fevelarai dei moviménç
e dei progrèss di cheste o chê çitât,
ilustránd i paláç, i monuménç
e cussí vie ogni altre raritât;
e vie par i país ritraterai
i tipos plui curiôs e originai.

Ma par fâ chest ocorin carantáns,
parçè che áncie fasínd economie
i bêç, ta-i viáç, 'e svolin fûr des mans,
e land a pîd, o a muss, o in ferovie
si han simpri mil cagneris di pajâ
a olê sedi tratâç come che va.

'E capirês che la me dignitât
nò ûl savént di domandâ-j-gi aiût
né al guviâr, né al común di Çividât,
tant plui che 'o crôd che al sarèss timp (piardût,
ma sore-dút parçè che, folch-mi-trai,
nò vuei parón nissún, náncie se 'l vai.

Ma par combati cun efièt e onôr
par i interèss del nestri bièl Friûl,
bisugne ch'al mi judi il puar e il siôr
ognún secónd che al pò e secónd che 'a l'ûl
e par fâ chest il puar ch'al meti man
a la borse e che al giavi un carantán.

Cussì cu-i carantáns jo podarai
lâ in zîr a visitâ duc i país
in ferovie, cu-l muss, o cu-l tranvai
che a Sandenêl 'e metin sú in ches-c dîs;
cussì duc-quánc podarán 'vê il lunari,
e jo nò manciarai del necessari.

Cumò po' la me prèdicie jé finide
e 'o speri che la fuee varés mangiade;
spietait che 'o bagni un fregul la pivide,
e po' mi torni a meti in ciarezade
feveland dei afârs dei contadíns,
sençe dismenteâ-mi i çitadíns.

Nò fâs pronostichs

'O viòd che il contadín al stuárç il nâs
parçè che in-té-l preambul nò feveli
dei pronostichs che fasin al sò câs
regolâç da la lune e dal soreli.

Ma lui che al sa che jo nò hai matetâç,
sebén che in fin dei conç nò soi un vìeli,
al capirá che se sul prim 'o tâs
hai des buinis rasóns in-té-l cerneli.

E di fat 'o hai pensât, par cambiá usan-
di meti il bon 'te l'ultim del lunari, (çe,
lassánd ta-l prim la tare che mi vançe.

Cussí, sençe dâ fûr la me sapiençe
dute t-un colp, a dâ-le 'o mi prepari
di man in man che ven, cu le paçiençe.

Zenâr

Come ogni an
prime di meti a man
i câs che nus suçederán
per il debit di bon cortesán
áuguri a duc un bon prinçipi d'an.

Zenâr ven indevánt ingrizignît
cu-le ponte del nâs rosse e gotánt,
involuçât 'te nêv da ciâf a píd,
munguláud e sofláud e siviláud;
e jo 'te luminárie intabarât
'o voi cialánd chist timp indiaulât.

La lune di mîl *(ed. 1894)*

Cumò [1]) jé la stagión del maridâ-si,
parçè che duc 'e han voje di s-cialdâ-si;
e la lune de míl e fâs fortune,
ma finide la míl reste, la lune.

'O viôd zirâ sú e jú dutis lis seris
ciárs e ciarúç par implinî glaçeris.

A Sandenêl varín tre dîs merciât;
jo garantísc afârs in quantitât.

Çe gust, cun chiste nêv e chiste buere,
lâ in ferovie pensánd a la coriere.

1) Ediç. 1894: L'unviâr.

Cián di Fevrâr! Al prometeve ben
ma inveçe nò-l ha ulût tignî l'impègn.
Ves-o sintût çe náinis? A Tulmièç
l'ha neveât par plui di un metro e mièç.

Fevrâr

Fevrâr l'è simpri il mês plui caluniât,
e chiste volte po' nò-l' è birbánt;
plui nò-l nevee, il garbín l' è calât,
e il soreli al ven fûr di tant in tant.
'O hai propri gust; puar fevrarút,
nò ti dirán duc-quánc: l' è piês di dut.

Il frêd áncie a Guriçe al fâs maláns;
ma nò-l distude i fuchs dei cûrs taliáns.

A San Zôrs e a Marán 'ta-i paludíns
'e son rivâç a sdrume i mazuríns.

Son za vincedoi ans, Pieri Zorút
il nestri poete, l'ha lassâd il mond;
Furláns! tigniit a ment che dopo lui
no podarín mai plui 'vê-nt un secónd.

Març

Nò si sintis-o cori jú pe' vite
il prim cialdút che mene primevere?
Sú pa-i stechs des ciarandis la favite
'e salte ciantuçánd matine e sere.
Ancimò un mês, e dopo il rusignûl
a-l jemplirá di ciánç dut il Friûl.

Un balarin *(ed. 1894)*

'E balin di ca - 'e balin di là,
'e balin di sú - 'e balin di jú;
'e balin i puers - 'e balin i siôrs,
'e balin i predis - i muss, i dotôrs;
ma chel che plui bale - e che nò-l la fale
'e l'è parón Tite [1]) - che l'è simpri in bale.

'E han balât al Minerve e da Çechín
e in domo van pajánd cumò il murbín.

1) Tite Beline parón dal Cafè prinçipâl.

Is-al ciáld, is-al frêd? nò si capísc
mi pâr che al sedi propri un timp pustíç.

Chei di San Vît si lagnin se 'o met ploje,
culá l'è un ciáld che 'l fâs la biele voje;
se culì al plûv, e se lá vie l'è sut,
uèlin-o mò che 'o viodi da-per-dút?

La nature si mude di colôr
e in campagne si torne a fâ l'amôr.

Chist an in Mai vin vût dos lunis gnovis,
e l'últime robade al mês di Lui; [1])
e chest fin al doimîlduzinte e quatri
'o soi sigûr [2]) che nò-l suçêd mai plui.

Cialait mò, ciárs Furláns, çe diference
che fra me e la nature 'o hai ciatade:
in çîl ocôr tant timp par 'vê dôs lunis,
e jo 'o-n ciapi dôs-tre 't-une zornade.

Avrîl

'O voi sul mont Cianín par dâ un'ociade
a dut-quánt il Friûl in-t-une volte:
stait alegris, Furláns! jé preparade
par duc une bielíssime racolte;
co' si scomence in ben la primavere
si viôd che il timp nò-l ûl mudâ bandiere.

Un siorón mi diseve chê altre dí
che l'è simpri in bolete un leterât.
J' hai rispuindût: di-fát si viôd di lí
che siôr e muss tu tu sês simpri stât.

'E svole pe' çitât 'e svole in vile;
Furláns! 'e jé tornade la sisile.

A Guriçe varín famosis corsis;
preparái-si a svuedâ tacuíns e borsis.
Coreit lá-vie duc-quánc, patrióç furláns
a fâ fieste a chei ciárs fradis taliáns.

Primavere

Une volte e cu-mò (*Ed. 1894*)

Per tant che 'o fasi e 'o volti il canociâl
nò viôd a comparî la primavere.

1) Ne l'edic. 1894: Chist an in març.... e colpe lôr l'è stât tant batibui.
2) 'O sin sigûrs.

Nome pa-i timps passâç
ciantavin ju poèç matine e sere: [1])
Il canto pastorai
la luna e l'usignol
e qualche altro animal
che per i verdi campi va bessol:
il sereno del cielo
il zèfiro che tira,
mentre lontan sospira
il bronzeo suon di qualche banduçielo,
il qual matina e sera
invita il contadino a la preghiera.
E i fiori spampanati
i rivi disglaçati,
gli uccelli innamorati
i mussi imboreçati
che dan dentro a cantar da disperati,
il pastór, la pastorella
che vanno ucando via per la taviella,
l'aria serena e pura,
la terra in floritura
e tutta messa a nuovo la natura.

Cussí la Primevere
si crôd che in timps passâç 'e sedi stade
une stagión beade;
che sedi propri vere,
o che i poèç [2]) la vebin inventade?
Jo, mò, nò sai çe dî,
ma 'o viôd [3]) che ogni dí
quánd che dovarèss sei biele stagión
qualchi lamp, qualchi ton
si sint culì e culá;
o si viôd a sglavinâ
e la buere a soflâ,
i nui a spaçisâ,
la tempieste a colâ,
il soreli a zirâ
sençe podê s-cialdâ,
e persín va-e-nò-vá
glaçe, nêv e zilugne a capitâ.
Nò viôd insume il timp ch'al sta di mièç
fra l'inviâr e l'istât,
ma un salt indiavolât [4])
dal gran frêd al gran ciáld sençe intermièç.

1) Edic. 1894 Di läudâ si veve la maniere.
2) Edic. 1894 O i poetis la vedin - 3) 'O ciati
4) Indiaulât

Dúncie, se il timp fâs chestis matetâç,
in cheste confusión universâl,
nò-l'è po' di fâ câs
se 'o piárd il ciâv jo cu-l miò canociâl.

I nestris vècios disin che in Avrîl
nò bisugne giavâ-si náncie un fil.

Corpo di bio! cumò si viárç il cûr;
mi pâr sin îr di sedi stât a scûr.
Se nò foss altri, cumò 'vin soreli
e si fâs 'cunumie di legns e ueli.

Maj

O benedèt il mês di Maj che 'l puarte
rosis, violis, garòfui e sclapóns!
E par chest si dîs simpri che la viarte
jé propri la plui legre des stagións:
peciât che in mièç ai flôrs e ai uçelúç,
culí e culá si sinti a zornâ i muss.

Se il timp al si mantén cussí serén,
la campagne, sperín, si met in ben.

Ce ciáld *(ed. 1894)*

Si ha pore che cu-l ciáld de la stagión
si disglaçin lis múmiis di Vençón.

Il timp al nus dá sú qualchi bugade;
domán, mi pâr, sará brute zornade.

Lune gnove: Di gnot a fâ l'amôr
si pò tirâ sú qualchi rafredôr.

Jugn

Il nestri bièl Friûl a-tôr a-tôr
l'è contornât di monç e di colinis;
lassú la nêv 'e mande un blanch splendôr
ca lusin lis planuris verdulinis;
e sot al gran celèst del firmamént
si indorin lis campagnis di formént.

Chei Furláns che non han dismenteât
chel, che il nestri país l'ha liberât,
'e san che il nestri Garibaldi ai doi
di Jugn par simpri l'ha siarâç i vôi.

Il balòn proibit (*Ed. 1894*)

In plaçe di balón uelin zuiâ
ma 'o hai sintût che j-u han di proçessâ;
sarèss biele, di bio! che a ogni balón
si 'vess di fâ-j-gi une contravençión!

Pordenón l'è il país de lis risorsis,
parçè che han de l'inzégn e buinis borsis;
ma chel che di citât j dá il bon ton
'e jé l'elètriche iluminaçión.

Istât

Temporâl

L'è il çil dut impiât
l'è un timp'indiaolád;
tempieste tan-che class;
ce fruçe, ce fracâss.

P. Zorút. Un temporâl

Sintît çe businôr, sintît çe tons!
bombis, scaracavai e rochetóns
remenâ di tambûrs e tamburóns,
sclopetadis, zirándulis, canóns,
fusetis, fusetonis, fusetóns,
e mortarèç che fan petâ s-ciassóns;
cun dut chist armamént indiavolât
di fuchs artifiçiai l'è ca l' istât,
Furláns, parái-si subit a sot-tèt,
o sot des coltris taponái-si in jèt.
Dut chel che l'è ingrumât al si ûl sbrocâ;
jo nò sai dî [1]) çe che suçederá.
Tempieste, tant che còculis
'e cole jú pa-i cops;
si sintin come scòpulis
sore i lastróns i sclops;
'e ven jú l'aghe a ciáriis,
la buere 'e sbat i scûrs;
Levánt, molât [2]) lis rèdinis
al ciaçe i nui a sburç,
Ponént movût da' invídie
j pete de altre bande
e la massárie in ciánive
a Dio si racomande;
e in mièç a tante fúrie
in mièç a tant bordèl
'e côr sú dute pálide
sençe siarâ il spinèl.

1) Ed. 1894 iò nò sai plui çe ch 'al suçedarà
2) molánd.

Chei altris son in ciámere:
il pari al scusce i dinc,
i fruç di pôre 'e sgnáulin,
'e sberlin i parínc;
e in-t-ún ciantón la fèmine,
'e pree, sangloçe e vai,
e intánt che duc 'e çíulin
al cresc il tananai.
Par aer 'e svolin strîssulis
pulvín, plumís di uçei,
'e van in sú lis còtulis,
e s-ciampin i ciapiei;
jú pe-s planis, pe-s stèulis,
pe-i sorchs e pe-i forménç
vegnin abáss a tòmbulis
rojúç, flums e torénç.
Son puartâç fûr i árbui,
son sbridinâç i ciámp.
Pin! Pon! sintît çe fulmins!
Zig! Zag! cialait çe lamps!
Entre l'aghe 'te-s ciánivis,
'e côr par i paîs,
'e s-ciampin omps e fèminis
su-i cops plui muárç che vîs.
E buere, tons, tempieste, ploje e lamps
'e rebaltin la muse al cîl e ai ciámps.

. . . .

Oh baste! 'O soi za stuf di chist infiâr
a dut chest malafín jo met ripâr:

. . . .

Levánt in-t-ún momént
al cámbie direçión,
l'ûl fâ ancimò il testárd;
qualchi lamp, qualchi ton;
Garbín al volte strade
e Tramontán si bone,
dome Ponént 't-e Basse
al scantine, al tontone.
Siròch al sburte i nui
j-u ciaçe vie lontán
corágio bavesele!
Dá-j-gi áncie tu une man!
La ploje si cujete,
i ciámps van disgotánd,
e ca e culà il soreli
pe-i nui al va cucánd.
Ànimo! duc insieme
dá-j-gi doi-tre sburtóns
a chei pôs nui che restin
a fâ ancimò i poltróns.
Eco: jé za sclaride
áncie l'aghe de roje; [1])
Alegris! dut il çîl
'a l'è di-zá serén
e sore Mont Majôr
al splend l'arco-balén;
ses-o conténç, Furláns?
Si fâs chel che si pò:
il timp l'e vignûd sôl,
ma l'hai parât vie jo.

Pe-l vincenûv San Pieri al Nadisón
prepare un bal che 'l sará un vêr balón.

Lait su a Tarçínt, fantáç, che jé gran
con iluminaçión de lis colinis: (sagre
fusetis, mortarèç e sclopetadis,
e une sdrume di bravis balerinis.

Lui

'O jesc di gnot a spacisâ solèt
pe-s colinis, pa-i ciámps e pe-s tavielis;
il ciáld al si è calmât, l'ajer cujèt
e nel çîl italián çimiin lis stelis.
'O ciali in alt: Epúr chist bièl çelèst
l'è chel istèss ch'al splend sore Trièst.

Sudi tant con chist ciáld, dîs siore Zese,
ch'o devi squasi ogni mês cambiâ ciamese.

Al mi diseve un siôr domènie vot:
Caro Salvadi, par passár la noja
volete che prendiamo sú un cavallo
per fare una brillante trottatoia?

E îr sere al mi diseve: I miei nemali
li ho tutti in stalla dai miei coloniali.

Çe s-ciafojáç, çe arsure, çe calôr;
bisugne meti man al sborfedôr.

---

1) Viars azònç 'te ediç. 1894: *'e ven jú nete e fres-cie - che fâs la biele voje.*

Mòmolo — Gnente ancora, ma siccome no se pol falar, mi bisogna che i preliminari li combina in tempo, prima che scopî la bomba. El sindaco Basandela....

Titute — (*interompin-lu*) .... prime figure porche di Surisíns.

Mòmolo — (*continuánd*) el par che non se occupi della fazenda. La lota la xe adesso fra lu e sior Genio...

Titute — (*interompin-lu*) .... seconde figure porche.

Mòmolo — Ma el se consoli... ghe xe de mezo l'affar dei salami ránzedi e' il padre dei poveri, come che i lo ciama, el resterà in tromba. Nol resta che lu.

Titute — Ma che Basandiele al vedi bandonade la lote ?

Mòmolo — I dise tuti che el sia inamorà, che la gran cota lo gabia slontanà dalla vita pubblica. Vedovo e sior....

Titute — (*sôl*) Ch'al mateáss cun Lúçie ch'al.... Che mostre di Cándide 'a rît un pôch masse... (*a Mòmolo*) Sicchè così el diseva...

Mòmolo — Mi dunque la saludo za podestà de Surisíns e adesso se'l pol, che no ghe xe premura, do parolete a quattro oci.

Titute — Altro ! di ca, di ca, in buteghe, caro siôr Mòmolo, segretari emerito, al vedará se d'acordo che larín noaltris. (*stan par jentrâ in buteghe ma Cándide anúncie*)

SCENE QUINTE

Cándide — 'E jè une siore di Udin che domande des paronis...

Titute — Alch di gnûf. Pete, pete Cándide, 'o vuei viódi-le iò prime des paronis. Disi-j che jentri (*a Mòmolo*) Nò ha-l dite lui che nò l' ha premure ? Va, Cándide, fâ-le jentrâ (*vie*)

Mòmolo — El fasa el fasa pur...

Titute — La distrighi in mièç minût.

SCENE SESTE

(*Cándide 'e torne dentri e daûr di je la sartore cun la borse in man*)

Titute — (*la sartore 'e salude*) Che si còmudi (*la sartore si sente con disinvolture*) Cándide, fâs comodâ siôr Mòmolo lá dentri e disníçi-gi une bosse di chês che ti hai mostradis îr. (*a Mòmolo*) Al sintará ce marzemín. 'O soi cun lui dal momént.

Mòmolo — Ghe xe tempo, el se comoda lui...

Cándide — (*a Mòmolo*) Vueli-al comodâ-si ?

Mòmolo — Eccome pronto... (*al jentre in buteghe cun Cándide*)

Titute — (*sôl*) 'O sint che al sta par colâ-mi alch pe crúchigne un'altre volte... che, quánd che scomensin... (*viárs la sartore*) 'O soi cun je : che mi disi mò, ninine, ce che comande.

Sartore — 'O soi vignude a portâ i abiç ordenâç des sioris.

Titute (*al si grate il ciâf*) (*sôl*) Mi tratén juste parcè che jé une biele frute, ma se nò....

SARTORE — Forsit nò son in ciase?

TITUTE — 'E, son sí, e son.... E dulá sarèssin-o i vistîç... sí, vignarèss a sta-j il pach... la s-ciátule?....

SARTORE — (*mostránd la borse*) 'E son ca, 'e son ca...

TITUTE — (*al reste cu la bòcie spalancade*) E?!?!?!

SARTORE — In cheste s-ciátule ch'o hai 'te borse. Al viodará ce modei... (*Titute nò l'ha flât par rispuindi e al si suie i sudôrs, la sartore continuánd*) Al viodará ce robe (*'e viérç la s-ciátule e 'a scomence a tirâ fûr vistîç che 'e slárgie su la táule*). Ùltime mode, siorút.

TITUTE — (*al si è butât jú su la ciadree e al ciale come stupidît*) Ma la morâl, la morâl dulá la mètin-o? chêi peçòç alí nò bastin nance par taponâ la vergogne (*a la sartore che contínue il so lavôr)* E che lí 'e sarèss l'últime mode? Ma cun chei sbréndui alí la me Lúçie 'e podará semeâ une di chês pôch di bon..... Madone sante!

SARTORE — Semeâ e nò jessi, siorút benedèt. Cumò 'e jé in voghe la limitaçión in dut.

TITUTE — 'O hai gust di savê-lu.... specialmentri iò, capísc-je, ch'o devi tirâ fûr el tacuín. Par disgráçie 'o soi siôr Giom-Batta Lalella.

SARTORE — Orpo, a proposit, tan ben ve'. La parone mi ha tant racomandât di consegnâ-le propit a lui. (*'e jeve da borsute une lètare e la consegne)* A siôr Giom-Batta Lalella.

TITUTE — Ch'o soi iò (*al ciape la lètare, la viárz, la lei e al devente verd*) E mi ha ciacarât di limitaçión (*al salte sú*). E cheste 'a si clamarèss limitaçión? Mil e tresinte franchs sençe la fature? Ma nò sa-e che pocis mi-nd-ûl a ciapâ chei sbréndui e fâ dute une fertae? (*al va par cioli i vistîç*)

SARTORE — Par l'amôr di Dio is-al mat? Iò nò hai colpe.

TITUTE — (*al torne calm*) 'E jé vere... je 'e ha resón sa-e, ma iò....

SARTORE — Mi tirarèss fûr i vôi la me parone.

TITUTE — Mai miei? chei biei vôi! (*sôl*) Ma se nò j foss di mièç la podestarie, che 'l folch-mi-trai al nassarèss un scandul ch'al farèss ciacarâ duc i sfueis dal mond. *(al clame)* Cándide, Cándide! (*Cándide 'e salte fûr de buteghe).*

SCENE SÈTIME

CÁNDIDE — *(jentránd*) Siôr Mòmolo al ha za disniçade une seconde boçe di Marzemín.

TITUTE — Beât lui - Ve' lí, intíndi-ti tu cun chê siorute; s'o stoi ance-mò ca mi ven l'imbást (*al côr in buteghe)*

Cándide e la sartore solis

SARTORE — Mi clámi-e, par plasé, siore Lúçie. Cu-l siôr lá 'a si va pôch d'acordo.

CÁNDIDE — J voi dal lamp. *('e passe donge a la táule e 'a si ferme*) Jesus ce biei peciòç.

(Continuarà 'te seconde dispense)

Sarán anonçiadis dutis lis prèdicis che si tegnarán par furlán cu-l non da l'oratôr e il teme che al sará svolzût. Cussí de dutrine.
Si pree di dâ-nus comunicaçión in timp.

Tarife des inserçións

Un franch par peráule, pajamént anticipât. Nò si acetin che inserçións in forme sèrie che nò fasin scomparî esteticamentri la pubblicaçiòn.

Gratis, almanco par une volte, l'anúnçio di eserciçis, negočis, buteghis, istituçións che han la insegne in furlán e dei comerciánç e professionis-c che han ciarte intestade e che tegnin corispondençe ance par furlán.

Rosis e flôrs di mîl colôrs

Veramentri nò jé insegne ma une iscriçión dentri de buteghe dal

Gnûv Stabilimént Agricul Furlán

in contrade di Rialt, paláç comunâl, a UDIN, dulá che si ciate dut çe che si pò desiderâ in flôrs, maçèç, ghirlandis, semençis, pomârs e plantis di ort e di zardín. 'E vendin ance dut çe che l'ocôr pe' Apiculture.

Proprietari M. ZANIER - FATTORI - Telef. N. 206

Dolfo Carrara - VOCABOLARIO INTEGRATIVO FRIULANO - ITALIANO
Gorizia 1928 — Par ricevi-lu franch mandà 5.50 a l'autôr in Guriça, Ponte Isonzo, 11

PROSPETTIVE DELLE INDUSTRIE TURISTICHE DEL PIU GRANDE FRIULI
Ediç. di 80 esemplárs di 1000 páginis

L'ATLANTE LINGUISTICO ITALIANO con 91 carte linguistiche. Ed. di 80 esemplárs di 192 páginis. I doi volúms (che no si vendin separatamentri) Fr. 35.00. Ordenâ-ju a l'Aministraçión de l'Archivi.

Spazio disponibil pe' reclám

Che cîr di tratà ben cui siei clienz e no à bisugne di reclám a jé la
Tipografie e Litografie di BEPO TABACH di Sandenêl

Gerént responsabil Dotôr A. TILIN

Librarie "Carducci„ - Udin

Plaçe dai Grans N. 13 (Plaçe Vinc Setembar)

'E jé la vere librarie Furlane!!

Ediçións pròpriis e principâi libris in depuesit

CARLETTI. — Mariute, comèdie	Franchs	5.—
CHIURLO. — Versi Friulani	„	4.—
„ — Letteratura ladina del Friuli	„	5.—
„ — Antologia della letteratura friulana	„	11.—
FERUGLIO. — Fúfignis. Prime dozene, ilustrade	„	7.50
„ — „ Seconde „ „	„	15.—
„ — Un grop sul stomi, comèdie	„	4.50
„ — L'ultin di Carnevâl lá di Plet, comèdie	„	2.50
LORENZONI. — Versi Friulani	„	8.—
MALATTIA DELLA VALLATA. — Villotte Friulane moderne e Vocabolario della parlata di Barcis	„	12.—
„ — Canti della Valcellina	„	5.—
MARIONI. — Il Quarantevòt, comèdie	„	5.—
„ — Il Lirón di Siôr Bortul e il Canociâl de Contesse, dôs comèdiis	„	4.50
NARDINI. — Versi Friulani	„	6.—
Titute Lalele. El lunis	„	7.—

GRAND ASSORTIMÉNT

di libris di amene leture e di scienço, taliáns e forestîrs. = Románç, viáç. = Duc i libris pe-s scuelis. = Registros par comerciánç. = Ogèç di cancelarie e quadernos pe-s scuelis, pa-i uficis e pa-i munĭcípiis.

Lavôrs di tipografie e legatorie = Artícui par regâl

Depuesit di dutis lis dispensis da l'ARCHIVI DE LETERATURE FURLANE

La librarie 'e spedisc ai Cliénç dispensis isoladis, conforme a l'ordinaçión.

Ribáss speciai pa-i Dopolavorís-c e pa-i Combaténç